

การจัดการเรียนการสอนภาษาจีนโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) Teaching Chinese using Total Physical Response (TPR)

นารีรัตน์ หงษ์สามสิบก้า^{1*}
Nareerat Hongsamsibkao^{1*}

อาจารย์ ดร., หลักสูตรภาษาต่างประเทศ สาขาวิชาภาษาจีน, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์^{1*}
Lecturer Dr., Chinese Language Department, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University^{1*}
Corresponding author, E-mail: Nareerat.hon@uru.ac.th^{1*}

สาระสังเขป

การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response: TPR) เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการฟังและการพูดออกเสียง มุ่งเน้นให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ที่สนุกสนานในการเรียนภาษาจีนซึ่งเป็นภาษาที่สอง ผู้เรียนจะได้เริ่มเรียนรู้คำศัพท์ผ่านประโยคคำสั่งต่าง ๆ ทำให้เกิดการสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการสอนภาษาที่ไม่ได้มุ่งสอนหลักไวยากรณ์ แต่เป็นการสอนคำศัพท์เพื่อนำไปต่อยอดในการสนทนา เป็นวิธีการเดียวกันกับการเรียนรู้ภาษาแรกเช่นเดียวกับที่พ่อแม่สอนลูก และมุ่งพัฒนาทักษะการฟัง เพื่อความเข้าใจ เพราะการพัฒนาทักษะการฟังอย่างเข้าใจนำไปสู่การพัฒนาทักษะการพูดของผู้เรียน เริ่มจากผู้สอนออกคำสั่งให้ผู้เรียนปฏิบัติตามด้วยการแสดงท่าทาง และผู้เรียนพูดออกคำสั่งประโยคที่เรียนไปแล้วให้เพื่อนปฏิบัติตามวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ดำเนินการได้หลายประเภท ได้แก่ การใช้ร่างกาย สิ่งของ รูปภาพ เล่าเรื่อง วาดรูป และสถานที่ ตามความเหมาะสม ด้วยวิธีการสอนที่ใช้คำสั่งต่าง ๆ ให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตาม ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นสาธิต (Demonstration) 2) ขั้นลังเล (Hesitation) 3) ขั้นทดสอบ (Test) 4) ขั้นออกคำสั่งใหม่ ๆ แปลก ๆ (Novelty) 5) ขั้นสลับบทบาท (Role-Reversal) เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีน อันจะส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนขั้นสูง และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การจัดการเรียนการสอนภาษาจีน, วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

ABSTRACT

Total Physical Response (TPR) is a teaching methodology designed to enhance learners' listening and pronunciation skills. By focusing on enjoyable experiences, TPR fosters a positive learning environment for second language acquisition, particularly Chinese. Through the use of various commands, learners are introduced to vocabulary in a communicative context, mirroring natural language acquisition processes similar to those experienced during first language acquisition. This approach emphasizes listening comprehension, as it is believed that strong

listening skills are foundational to developing speaking abilities. The teacher starts by giving commands to the students to follow through gestures, and the students repeat the previously learned sentences for their friends to follow. TPR can be implemented in a variety of ways, such as using body movements, objects, pictures, storytelling, drawing, and real-world settings. The method typically involves five stages: demonstration, hesitation, testing, novelty, and role-reversal. These stages work collaboratively to develop learners' listening and speaking skills in Chinese, ultimately improving their overall communicative competence and real-world language use.

KEYWORDS: Chinese Language Teaching, Total Physical Response (TPR) Method

บทนำ

ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศอีกภาษาหนึ่งที่ได้รับคามนิยมใช้ติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวันเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากสาธารณรัฐประชาชนจีนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภูมิภาคอาเซียนและในภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก มีแนวโน้มขยายบทบาทในประชาคมโลกอย่างต่อเนื่อง จึงมีผู้ใช้ภาษาจีนเกือบ 2,000 ล้านคนทั่วโลก เป็นลำดับที่สองรองจากภาษาอังกฤษ และเป็นภาษาหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งที่มีความจำเป็นในการติดต่อสื่อสารและความร่วมมือด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (เนธาน ซู, 2012) ทั้งยังมีการร่วมลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ ระหว่างไทยและจีนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับความสัมพันธ์ทางการทูตที่ดีของทั้งสองประเทศ จึงเกิดความร่วมมือกันในด้านการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง, 2563)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว จึงกำหนดยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาจีนขึ้น เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีน และเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในสังคมเศรษฐกิจ มีความรู้ภาษาจีนสามารถสื่อสารแสวงหาความรู้และใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551) การพัฒนาคนไทยให้รู้ภาษาจีนจะช่วยเปิดโอกาสให้คนไทยสามารถสื่อสารเชื่อมโยงเรียนรู้และแลกเปลี่ยนกับประเทศต่าง ๆ ได้มากขึ้น จะเห็นได้ว่า การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน การเรียนการสอนภาษาจีนก็ควรจะใช้หลักการเดียวกัน เพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลสูงสุด ควรให้ผู้เรียนเน้นการสื่อสารที่เริ่มจากการฟังและตามด้วยการพูด และการเรียนไวยากรณ์เป็นเพียงองค์ประกอบเสริมทางภาษา และควรให้การเรียนการสอนเป็นการสอนเพื่อการสื่อสารอย่างแท้จริง กล่าวคือ การเรียนพูดให้ได้ดีควรอาศัยอยู่ในบริบทนั้น ๆ หมายความว่า นักเรียนหรือผู้เรียนอาจไปศึกษาภาษาจีนที่ประเทศจีน อย่างน้อยที่สุดประมาณ 1 ปี ถึงจะสามารถใช้งานหรือสื่อสารได้ แต่การเรียนด้วยวิธีนี้ ผู้เรียนต้องมีทุนทรัพย์เพียงพอ จึงจะสามารถไปเรียนได้ เพราะค่าใช้จ่ายในการไปศึกษาต่อยังต่างประเทศค่อนข้างสูง (ประมาณ 5 แสนกว่าบาทต่อปี) ซึ่งคงเป็นไปได้ยากที่ผู้เรียนทุกคนจะมีโอกาสเช่นนี้ ฉะนั้นการเรียนการสอนภาษาจีนในประเทศไทย จึงควรให้ความสำคัญกับการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาจีนมาใช้งานได้จริง (นำโชค บุตรน้ำเพชร, 2564)

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response: TPR) เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูด ซึ่งทักษะการฟังเป็นทักษะทางการสื่อสารที่อยู่ในประเภทของการรับสาร และยังเป็นทักษะการใช้ภาษาที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน กล่าวได้ว่า ทักษะการฟังนั้นเกิดขึ้นก่อนการพูด การอ่าน และการเขียน เพราะทักษะการฟังเกิดขึ้นตามธรรมชาติตั้งแต่แรกเกิด หลายคนจึงเข้าใจว่าทักษะการฟังนั้นไม่จำเป็นต้องมีการฝึกฝน เพราะทุกคนมีความสามารถในการฟัง แท้ที่จริงแล้วทักษะการฟังก็เหมือนกับทักษะอื่น ๆ ที่ต้องได้รับการฝึกฝนพัฒนาอยู่เสมอ จึงจะใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และไม่เพียงแต่การได้ยินเสียงเท่านั้น การสอนภาษาจีนโดยใช้เทคนิค TPR มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งครูผู้สอนภาษาจีนที่เป็นภาษาที่สอง อาจใช้สอนแบบผสมผสานกับวิธีการสอนแบบอื่นร่วมด้วย เช่น วิธีสอนโดยใช้เกม การวาดภาพ ดนตรี การจำลองสถานการณ์ หรือการเคลื่อนไหว (Chuah, K.P. et al., 2022) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลูติพร แก้วดก และสมทรง สิริ (2565) ที่กล่าวว่า ควรพัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูดภาษาจีน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response) ร่วมกับสื่อประสมกับนักเรียน ช่วยลดความเครียดและความกังวลให้กับผู้เรียน พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศสนุกสนานในชั้นเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ เทคนิคการสอนแบบ TPR จะช่วยลดความเครียดของผู้เรียนทำให้เรียนอย่างสนุกสนาน และช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ เพราะการสอนด้วยเทคนิค TPR เป็นการเรียนรู้แบบธรรมชาติไม่ต้องอาศัยการท่องจำ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีน โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response: TPR) เป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านทักษะการสื่อสารภาษาจีนสูงขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความเป็นมาของวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response: TPR)

จากการรายงานของจอห์น บี แครร์รอล ในปี ค.ศ. 1960 พบว่า จากการใช้ข้อสอบมาตรฐานวัดผลการเรียนภาษาต่างประเทศเป็นวิชาเอก ระดับอุดมศึกษา ชั้นปีที่ 2 ขึ้นไป มีสถิตินักศึกษาที่ทำคะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีเพียงร้อยละ 5 และในจำนวนนี้มีมักจะเป็นผู้ที่มีความถนัดทางด้านภาษาสูง ด้วยความไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนภาษาต่างประเทศนี้ น่าจะมาจากสาเหตุในกระบวนการเรียนการสอน และได้ตั้งข้อสังเกตว่าเหตุใด เด็กปกติที่มีอายุเพียง 6 ปี จึงมีความรอบรู้ในภาษาแม่เป็นอย่างดีไม่ว่าจะเป็นระบบเสียง โครงสร้างทางภาษา หรือความหมาย เขาจึงพยายามค้นหากลยุทธ์ที่จะพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้ดีขึ้น หารวิธีที่จะสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางในขั้นแรกจะมุ่งฝึกด้านทักษะการฟังและทำตาม ด้วยการเคลื่อนไหวทันทีเวลาที่ใช้ในการเรียนร้อยละ 70 จะให้การฟังและการทำตามคำสั่งอีกร้อยละ 20 ใช้ในการฝึกพูด ส่วนการอ่านและเขียนนั้นใช้เวลาเพียงร้อยละ 10 เท่านั้น (บุญล้อม พันธน์าค, 2560) ซึ่งวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response Technique: TPR) Asher (1996) ได้พัฒนาแนวคิดมาจากวิธีการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Natural Approach) คือ การเรียนรู้ภาษาแม่ของเด็กทารกโดยก่อนที่เด็กจะพูดคำ ๆ หนึ่งได้นั้น ในขั้นแรกเด็กจะค่อย ๆ เรียนแบบการใช้ภาษาด้วยการสื่อความหมายโดยการเคลื่อนไหวอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกาย เช่น การมอง การชี้ การสัมผัส เป็นต้น พัฒนาการทางภาษาของเด็กทารกเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่และเป็นลักษณะที่เป็นธรรมชาติ

นอกจากนี้ Asher (1996) ได้อ้างถึงแนวคิดของ Piaget ว่า กระบวนการรับรู้ภาษาของเด็กทารก ในระยะเริ่มแรกนี้ เรียกว่า Construction Reality การสอนโดยวิธีบอกหรืออธิบายอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ เด็กไม่สามารถแปลความหมายของคำได้ แต่จะเรียนรู้จากการได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งหัวใจสำคัญของเทคนิค การตอบสนองด้วยท่าทางนั้น นักเรียนมีหน้าที่ฟังคำสั่งหรือคำพูดจากครูแล้วทำตามครูโดยไม่จำเป็นต้องพูด นักเรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำสั่ง นั้นจากท่าทางที่ครูแสดงให้เห็น (Richards & Rodgers, 2014; Rokhayati, 2017) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีโครงสร้างในการประสานคำสั่ง คำพูด และการเคลื่อนไหว และพยายาม สอนภาษาด้วยการตอบสนองด้วยท่าทาง ที่เรียกว่า TPR เป็นวิธีการยอตนิยมในการเรียนรู้คำศัพท์ ผ่านเคลื่อนไหว สำหรับวัยเด็กตอนต้น (Safitri, 2016; Paramita, 2022)

ความหมายของวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

นักการศึกษา นักวิจัยได้ให้ความหมายของวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ไว้ดังนี้

Asher (1996) ได้ให้คำจำกัดความว่า การตอบสนองด้วยท่าทาง คือ การเรียนภาษาที่สอง หรือ ภาษาต่างประเทศ โดยเป็นการสอนที่ให้นักเรียนฟังคำสั่งพร้อมกับตอบสนองด้วยท่าทางที่เหมาะสม

Widodo (2009) กล่าวว่า การตอบสนองด้วยท่าทาง หมายถึง การกระตุ้นให้นักเรียนฟังและตอบสนอง ผ่านท่าทางจากคำสั่งของครู

บุญล้อม พันธน์นาค (2560) กล่าวว่า การสอนภาษาด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง หมายถึง การใช้ท่าทางในการสอนภาษาที่สองให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความหมายของคำศัพท์โดยการใช้ท่าทางจากผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายคำศัพท์แล้วทำตามผู้สอน เป็นการใช้ประสานกันโดยการเคลื่อนไหวร่างกาย ทั้งผู้สอนและผู้เรียน เป็นวิธีการสอนของผู้ที่เริ่มเรียนภาษาครั้งแรก เช่น (Clap you hand) ปรบมือ, (Turn around) หมุนไปรอบ ๆ, (Jump) กระโดด, (Stop) หยุด, (Wave you hand) โบกมือ, (Walk) เดิน, (Run) วิ่งอยู่กับที่, (Stand up) ยืนขึ้น และ (Sit down) นั่งลงในส่วนของการเล่นเกม เช่น การจับตามผู้สอน โดยผู้สอน จะจับอวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายหรือจับสิ่งของต่าง ๆ แล้วให้ผู้เรียนจับตามผู้สอน ถ้าจับผิดก็มีการลงโทษ โดยการให้เต็น ซึ่งผู้สอนจะเปิดเพลงที่เกี่ยวข้องกับคำศัพท์ที่เรียนมาในบทเรียนให้ฟังไปด้วย

สรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เป็นวิธีการสอนภาษาที่สองที่ไม่ใช่ภาษาแม่ของประเทศตนเอง เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน ภาษาเกาหลี ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น โดยผู้เรียนเกิดทักษะการฟังและการตอบสนอง โดยแสดงออกเป็นท่าทางตามคำสั่งของครู ทำให้ผู้เรียนเกิดการจดจำคำศัพท์ที่คงทนและสนุกสนานกับการเรียนภาษามากยิ่งขึ้น

ประเภทของการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

1. การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้ร่างกาย (Total Physical Response-Body: TPR-B) เป็นการสอนโดยการแสดงท่าทางปฏิบัติเพียงอย่างเดียว โดยครูใช้คำศัพท์ วลี หรือประโยคที่เกี่ยวข้องกับร่างกาย ในการออกคำสั่ง เช่น “跳”, “坐”, “举手”, “拍拍手” เป็นต้น การแสดงท่าทางจะปฏิบัติซ้ำๆ จำนวน 2-3 ครั้ง หรือจนกว่านักเรียนทุกคนจะสามารถทำได้ด้วยตนเอง การแสดงท่าทางเป็นสิ่งสำคัญในการสอนภาษาที่สอง เนื่องจากท่าทางเป็นเครื่องมือและสื่อที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจประโยค ซึ่งในช่วงแรกประโยคคำสั่งควรเป็นประโยคแบบสั้นและเข้าใจง่าย จากนั้น ค่อยๆ เพิ่มประโยคที่มีความยากและซับซ้อนมากขึ้น ซึ่งการสอนแบบตอบสนอง

ด้วยท่าทางโดยใช้ร่างกาย เป็นการใช้คำศัพท์เกี่ยวกับร่างกายทั้งหมด นอกจากนี้ ครูสามารถจัดกิจกรรมโดยใช้เกม เช่น เกม Simon says เมื่อครูพูดคำสั่งว่า Simon says: “跳” ให้นักเรียนทำท่าทางกระโดด และเมื่อครูพูดคำสั่งว่า Simon says: “举手” ให้นักเรียนยกมือขึ้น แต่ถ้าเมื่อใดที่ครูไม่ได้พูดคำสั่งว่า Simon says นักเรียนไม่ต้องทำท่าทาง

2. การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้สิ่งของ (Total Physical Response-Object: TPR-O) เป็นการสอนโดยครูนำสิ่งของต่าง ๆ ภายในห้องเรียน เพื่อใช้เป็นสื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน ในการออกคำสั่ง ครูควรใช้คำศัพท์ควบคู่กับคำกริยา เช่น “指向一支铅笔” เป็นต้น ทั้งนี้ ครูควรเริ่มจากการแนะนำสิ่งของก่อน และครูสามารถสอนไวยากรณ์เรื่องพจน์ได้ เช่น “给我一支铅笔”

3. การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้รูปภาพ (Total Physical Response-Picture: TPR-P) เป็นการสอนโดยครูนำรูปภาพที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนมาใช้ออกคำสั่งเพื่อให้นักเรียนออกมาชี้จับ หรือแตะรูปภาพ หน้าห้องเรียน เช่น ครูพูดคำสั่งว่า “这只鸟在屋顶上” นักเรียนนำรูปภาพนกมาแปะติดบนหลังคาบ้าน หรือ “小狗在吃狗粮” ลูกสุนัขกำลังกินอาหาร เป็นต้น ซึ่งรูปภาพที่นำมาใช้มี 2 รูปแบบ คือ 1) รูปภาพสำเร็จ เช่น ภาพถ่าย 2) รูปภาพปะติดแกะออก สามารถสลับรูปตามตำแหน่งต่าง ๆ ของภาพได้ ทั้งนี้ รูปภาพที่นำมาใช้ครูต้องคำนึงถึงระดับชั้นช่วงอายุ และความยากง่ายของบทเรียน

4. การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้การเล่าเรื่อง (Total Physical Response-Storytelling: TPRS) เป็นการสอนโดยครูมีหน้าที่เล่าเรื่องและแสดงท่าทางประกอบให้นักเรียนดู หลังจากนั้น ให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาแสดงท่าทางตามเนื้อเรื่อง หรือถ้านักเรียนมีความพร้อมที่จะพูดก็ให้นักเรียนเป็นคนเล่าเรื่อง และให้เพื่อนๆ ออกมาแสดงท่าทางประกอบเนื้อเรื่องก็ได้ เช่น ขณะที่ครูเล่านิทานเรื่อง 小老鼠 และพูดประโยค “小女孩收集玩具” ครูทำท่าทางเก็บของเล่นให้นักเรียนดู จำนวน 3 ครั้ง ทั้งนี้ ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมในการเรียนรู้ภาษาของนักเรียน ใช้นิทานควรเหมาะสมกับช่วงวัย ภาษาไม่ซับซ้อน และมีเนื้อเรื่องไม่ยาวจนเกินไป

5. การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้การวาดรูป (Total Physical Response-Drawing: TPR-D) เป็นการสอนโดยครูวาดรูปเอง เหมาะสำหรับชุดคำศัพท์ที่ไม่สามารถนำมาให้นักเรียนดูได้ หรือจับต้องได้ เช่น ท้องฟ้า (天空) พระอาทิตย์ (太阳) พระจันทร์ (月亮) ก้อนเมฆ (云) ภูเขา (山) เป็นต้น

6. การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยใช้สถานที่ (Total Physical Response-Location: TPR-L) คือ การสอนโดยครูเขียนคำ หรือวาดรูป แล้วนำไปติดบริเวณรอบ ๆ ห้องเรียน เช่น โรงเรียน (学校) โรงพยาบาล (医院) ตลาด (超市) จากนั้น ครูออกคำสั่งให้นักเรียนไปยังสถานที่ต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ครูออกคำสั่งว่า “走路去学校” เป็นต้น

หลักวิธีการสอนภาษาด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

การสอนภาษาด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง เป็นการให้ผู้เรียนฟังคำสั่งจากครูแล้วผู้เรียนทำตาม เป็นการประสานการฟังกับการใช้การเคลื่อนไหวของร่างกาย เป็นการตอบรับให้ทำตามโดยผู้เรียนไม่ต้องพูด แนวการสอนแบบนี้ให้ความสำคัญต่อการฟังเพื่อความเข้าใจ เมื่อผู้ฟังเข้าใจเรื่องที่ฟังอยู่และสามารถปฏิบัติตามได้ ก็ช่วยให้จำได้ดี ซึ่งมีหลักของวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ดังนี้ (บุญล้อม พันธนาถ, 2560)

1. หลักการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

- 1.1 ครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ “กำกับ” และผู้เรียนจะทำหน้าที่เป็นผู้ “แสดง”
- 1.2 เน้นทักษะการฟังและท่าทาง
- 1.3 ใช้ประโยคคำสั่งและคำถาม
- 1.4 ในระหว่างการเรียนครู จะต้องสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน อาจจะมีมุขตลกขำๆ
- 1.5 นักเรียนจะไม่ถูกบังคับให้พูดหากยังไม่พร้อม
- 1.6 เน้นไวยากรณ์คำศัพท์และภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร

2. ขั้นตอนการสอน

- 2.1 ครูจะออกคำสั่งเป็นภาษาเป้าหมายและแสดงให้ดูเป็นตัวอย่าง
- 2.2 หานักเรียนอาสาสมัครมาแสดงให้ดูเป็นตัวอย่าง
- 2.3 ครูให้คำสั่งใหม่ๆ
- 2.4 ครูออกคำสั่งใหม่ที่ผู้เรียนไม่เคยได้ยินมาก่อน
- 2.5 ครูเขียนคำสั่งนั้นบนกระดาน

3. เทคนิคการสอน

- 3.1 ใช้คำสั่งและแสดงตัวอย่างให้ดู
- 3.2 สลับบทบาท
- 3.3 คำสั่งต้องมีลำดับขั้นตอน

4. การจัดการเรียนการสอนทักษะการฟัง

- 4.1 ขั้นก่อนการฟังอธิบายเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องหรือจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ต้องฟังก่อน
- 4.2 ขั้นการฟัง ให้ผู้เรียนฝึกฝนโดยใช้เกมบิงโกการเติมคำ หรือการปฏิบัติตามคำแนะนำ เพื่อช่วยผู้เรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาและได้แรงจูงใจ
- 4.3 ขั้นหลังการฟัง ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ในการฟังแล้ว แบ่งกลุ่มให้ฟังข้อมูลแต่ละส่วนที่ใช้ความสนใจและความต้องการ

5. การจัดการเรียนการสอนทักษะการพูด

- 5.1 ขั้นก่อนการพูด อธิบายเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องหรือจุดมุ่งหมายของเรื่องที่ต้องพูดก่อน
- 5.2 ขั้นการฝึกพูดเป็นกลุ่มตามคำสั่งการพูดให้ออกเสียงถูกต้องและใช้ท่าทางให้เหมาะสม
- 5.3 ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ความเข้าใจการพูดมาใช้หลังการแข่งขันได้รางวัลต่างๆ

กลวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

กลวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทางโดยมีการใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้ (วารุณี ศิริ, 2560)

1. การใช้คำสั่งเพื่อกำกับพฤติกรรม เป็นการใช้คำสั่งต่างๆ เป็นเทคนิคการสอนที่สำคัญของวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ทำให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งอย่างมีความหมายที่ชัดเจน เนื่องจากการเรียนแต่ละครั้งจะใช้คำสั่งใดบ้าง ผู้สอนต้องสาธิตให้ผู้เรียนปฏิบัติตามไปพร้อมๆ กัน การแสดงออกของผู้เรียนจะช่วยให้ทราบว่า ผู้เรียนเข้าใจหรือไม่ นอกจากนี้ ผู้สอนควรจะเรียงลำดับคำสั่งให้ต่างกันในแต่ละครั้ง หรือไม่ให้ผู้เรียนใช้วิธีจำลำดับการปฏิบัติเพียงอย่างเดียว โดยที่ไม่ได้เชื่อมโยงการปฏิบัติกับภาษาเลย

Asher (1996) เชื่อว่าเป็นเรื่องสำคัญมากที่จะต้องให้ผู้เรียนรู้สึกว่าเขาประสบผลสำเร็จในการเรียนนั้น จึงไม่ควรให้คำสั่งใหม่เร็วเกินไป และได้เสนอแนะว่าควรจะให้คำสั่งใหม่ครั้งละประมาณ 3 คำสั่ง เมื่อผู้เรียนเข้าใจดี แล้วจึงให้คำสั่งใหม่อีกครั้งละ 3 คำสั่ง เช่นกัน

2. การสลับบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ผู้เรียนมีโอกาสจะเป็นผู้ออกคำสั่งแก่ผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้น ให้ปฏิบัติตามคำสั่งได้ Asher (1996) กล่าวว่า ผู้เรียนจะต้องการพูดหลังจากที่ได้เรียนไปแล้วประมาณสักระยะหนึ่ง ผู้เรียนไม่ถูกกระตุ้นหรือเร่งเร้าให้พูดจนกว่าจะพร้อมที่จะพูดเอง

3. การปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องกันเป็นลำดับ ในขั้นแรกผู้สอนออกคำสั่ง 3 คำสั่ง เช่น ให้ขึ้นไป ประตู ให้เดินไปที่ประตู และให้แตะที่ประตู ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษามากขึ้น จากการปฏิบัติตามคำสั่งที่เป็น ขั้นตอน ต่อเนื่องกัน

ลำดับขั้นตอนของการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

Asher (1996) ได้กล่าวถึง ลำดับขั้นตอนของการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง ไว้ดังต่อไปนี้

1. ขั้นสาธิต (Demonstration) ครูแนะนำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนดูด้วยการออกคำสั่ง 1 ชุด ประมาณ 8-10 คำ และควรเป็นคำกริยาขณะที่ครูออกคำสั่งเป็นภาษาจีนนั้น ครูจะแสดงท่าไปด้วย ส่วนนักเรียนแสดงท่าตามครู แต่ไม่พูดตัวอย่าง คำสั่งชุดแรกที่ Asher (1996) แนะนำ เช่น 起来, 走, 跳, 跑步, 坐, 左右, และ 睡觉 เป็นต้น

2. ขั้นลังเล (Hesitation) เป็นการดูว่านักเรียนสามารถแสดงท่าทางได้เองหรือไม่ โดยที่ครูจะไม่สาธิต ให้ดูครูอาจออกคำสั่ง 1 คำสั่ง เช่น ครูออกคำสั่งว่า “起来” แต่ครูไม่ลุกขึ้นยืน นักเรียนบางคนอาจไม่ยืนตามครู เหมือนกัน เพราะคิดว่าครูทำถูกแล้ว ขั้นนี้เป็นการฝึกให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นหรือว่าครูออกคำสั่งว่า “拍拍手” แต่ครูแกล้งทำตบมือ นักเรียนที่เก่งๆ อาจจะท่าทำสับสน เพราะว่าในขั้นที่ 1 นั้นครูสั่งว่า “右转” เห็นครูทำซ้ายหัน บางคนอาจจะเตือนครูว่าครูทำผิด แสดงว่านักเรียนเริ่มเกิดการเรียนรู้

3. ขั้นทดสอบ (Test) ให้ครูออกคำสั่งที่ออกมาในลักษณะสลับก่อนหลังไปมา (ไม่เรียงตามลำดับ) แล้วให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งทีละคน ถ้านักเรียนสามารถแสดงตามคำสั่งได้ แสดงว่าเกิดความเข้าใจต่อคำเหล่านั้น เช่น คำสั่งที่ 1 “起来, 走, 跳” คำสั่งที่ 2 “跳, 起来, 走” ให้นักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งทีละคน ถ้านักเรียนสามารถแสดงตามคำสั่งได้ แสดงว่าเกิดความเข้าใจต่อคำสั่งนั้น

4. ขั้นออกคำสั่งใหม่ๆ แปลกๆ (Novelty) ครูออกคำสั่งแปลก ๆ เพื่อจะดูว่าเด็กมีปฏิกิริยาอย่างไร กับคำสั่งนั้น คำสั่งประเภทนี้จะทำให้บรรยากาศในห้องเรียนสนุกสนานมากขึ้น ตัวอย่างเช่น “像猴子一样走路” (เดินเหมือนลิง), “像青蛙一样跳” (กระโดดเหมือนกบ), “像小猫一样坐” (นั่งเหมือนแมว) เป็นต้น

5. ขั้นสลับบทบาท (Role-Reversal) นักเรียนสลับบทบาทกับครู โดยให้โอกาสนักเรียนออกมาออกคำสั่งและให้เพื่อนๆ แสดงท่าทางรวมทั้งครูด้วย เล่นสลับบทบาทกันโดยแสดงท่าเมื่อได้ยินคำสั่งจากนักเรียน ในขั้นนี้นักเรียนจะได้เริ่มพูดให้นักเรียนผลัดกันออกมาออกคำสั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติครูไม่ควรบังคับให้นักเรียนพูด นักเรียนจะพูดเมื่อมีความพร้อมและกระตือรือร้นที่อยากจะพูด ครูควรหลีกเลี่ยงการตำหนินักเรียนกรณีนักเรียนพูดผิดพลาดหรือออกเสียงผิด แต่มีหน้าที่ช่วยเหลือนักเรียน พยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนหลาย ๆ คนได้ออกมาพูด

กิจกรรมที่ใช้ในวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

บุญล้อม พันธน์นาค (2560) ได้เสนอกิจกรรมที่ใช้ในวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง แบ่งเป็นกิจกรรมการสอนทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมการสอนทักษะการฟัง ในระยะแรกของการสอนผู้เรียนไม่ต้องพูด แต่จะเป็นผู้ฟังและทำตามผู้สอน ผู้เรียนจะเป็นผู้เลียนแบบการกระทำของผู้สอน โดยผู้สอนออกคำสั่งให้ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งให้ดูเป็นตัวอย่าง 2-3 คน เป็นตัวแทนนักเรียนออกมาปฏิบัติตามคำสั่งนั้นด้วย ทำเช่นนี้หลาย ๆ ครั้ง จากนั้น ผู้สอนออกคำสั่งให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนนักเรียน 2-3 คน ปฏิบัติตามคำสั่งเป็นกลุ่มและทีละคน ให้ผู้เรียนทั้งชั้นฟังและดูตัวอย่าง ต่อมาผู้สอนจึงออกคำสั่งให้ผู้เรียนทั้งชั้นปฏิบัติตามโดยผู้สอนและผู้เรียนที่เป็นตัวแทนก็ปฏิบัติไปด้วยกัน

2. เมื่อผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจคำสั่งที่สอนไปแล้ว ผู้สอนจะเริ่มออกคำสั่งใหม่ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนปฏิบัติตามไปพร้อมๆ กับผู้สอน และให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเอง จากนั้นฝึกผู้เรียนให้ปฏิบัติพร้อมกันทั้งชั้นเรียน

3. ผู้สอนออกคำสั่งให้ผู้เรียนที่เป็นตัวแทนปฏิบัติตามคำสั่งโดยผู้สอน ไม่ได้แสดงท่าทางให้ดูเป็นตัวอย่างแต่มีคำศัพท์และประโยคคำสั่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ซึ่งผู้เรียนก็จะปฏิบัติตามได้

4. กิจกรรมการสอนทักษะการพูด ผู้เรียนจะมีทักษะการฟังอย่างเข้าใจจากการที่ผู้สอนพูดประโยคคำสั่งและปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งและจากการที่ผู้เรียนดูตัวอย่างจากการกระทำของเพื่อนที่เป็นตัวแทนนักเรียนปฏิบัติตามคำสั่งของผู้สอน เมื่อผู้สอนให้ผู้เรียนพูดประโยคคำสั่งที่เรียนไปแล้ว ผู้เรียนจะสามารถพูดได้โดยไม่ต้องกลัวว่าจะผิดเพราะได้ฟังอย่างเข้าใจมาหลายครั้งแล้ว

5. ผู้สอนจะเขียนคำสั่งต่างๆ ลงบนกระดาน จากนั้นจะพูดประโยคคำสั่งที่ละข้อให้ผู้เรียนฟังพร้อมกัน ผู้สอนก็ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นให้ดูเป็นตัวอย่างด้วย แล้วให้ผู้เรียนพูดประโยคคำสั่งให้เพื่อนๆ ให้ปฏิบัติตามคำสั่งบนกระดาน โดยปฏิบัติตามเป็นกลุ่มหรือทีละคน ซึ่งการจัดสถานการณ์ต่างๆ ในชั้นเรียนให้ผู้เรียนใช้บทสนทนาหรือประโยคคำสั่งที่เหมาะสมกับสถานการณ์ให้เล่นเกมต่าง ๆ ในชั้นเรียนให้นักเรียนใช้บทสนทนาหรือประโยคคำสั่งที่เหมาะสมกับสถานการณ์ให้เล่นเกมต่าง ๆ ทางภาษา เช่น เกมพูด และปฏิบัติตามคำสั่งหรือให้แสดงบทบาทสมมติตามเนื้อเรื่องที่เรียน

6. กิจกรรมการสอนทักษะการอ่าน ผู้สอนเขียนประโยคคำสั่งหรือประโยคต่าง ๆ บนกระดานแล้วอ่านให้ผู้เรียนฟัง 2-3 ครั้ง จากนั้นให้ผู้เรียนอ่านประโยคคำสั่งหรือประโยคต่าง ๆ ตามผู้สอน แล้วสั่งให้เพื่อน ๆ ปฏิบัติตามหรือให้แสดงบทบาทสมมติจากเรื่องที่เรียนไปแล้ว

7. กิจกรรมการสอนทักษะการเขียน ผู้สอนเขียนประโยคคำสั่งต่างๆ บนกระดาน โดยผู้สอนแสดงออกด้วยท่าทางปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ ให้ผู้เรียนดูด้วยแล้วให้เรียนเขียนประโยคเหล่านั้นลงในสมุดเขียนคำศัพท์หรือประโยคคำสั่งตามคำบอก เขียนประโยคคำสั่งที่ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น ให้เพื่อนหยิบสมุดให้บอกให้เพื่อนเดินไปที่ประตูบอกให้เพื่อนยกมือขึ้น บอกให้เพื่อนแตะเก้าอี้ เป็นต้น เขียนคำสั่งลงในช่องว่างที่เว้นไว้เพื่อความสมบูรณ์ จะเห็นได้ชัดว่า การใช้คำสั่งต่างๆ เป็นเทคนิคการสอนที่สำคัญของวิธีการสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง คำสั่งต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้เรียน ทำให้คำสั่งนั้นมีความหมายชัดเจน ผู้สอนควรวางแผนการสอนล่วงหน้าว่าในการเรียนแต่ละครั้งจะใช้คำสั่งใดบ้าง เพราะถ้าไปคิดในขณะที่กำลังสอนอาจจะทำให้ล่าช้าเกินไป นักเรียนอาจจะเบื่อและไม่อยากเรียนได้และในการสอนประโยคคำสั่งใหม่ ผู้สอนไม่ควรให้คำสั่งใหม่

เร็วเกินไป เพราะผู้เรียนจะมีความรู้สึกว่าการปฏิบัติไม่ทัน ผู้สอนควรสอนแบบค่อยเป็นค่อยไป เมื่อผู้เรียนเข้าใจดีแล้วจึงสอนคำสั่งใหม่ได้ จากนั้นจึงฝึกทักษะด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตามลำดับต่อไป

การวัดและประเมินผลการสอนภาษาแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนภาษาโดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การวัดและประเมินผลการสอนภาษาแบบตอบสนองด้วยท่าทาง ได้แก่ การทดสอบการสังเกตในเวลาสอน และแบบสอบถามความพึงพอใจ ดังงานวิจัยของ Cheng, L. (2019); Yang, Y. (2020); Chuah, K.P. et al., (2022) พบว่า มีวิธีการวัดและประเมินผลวิชาภาษาจีน ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการสื่อสารภาษาจีน แล้วบันทึกคะแนนที่ได้
2. การสังเกตการณ์ฟังอย่างตั้งใจและสามารถปฏิบัติตามคำสั่งที่ผู้อื่นสั่งให้ปฏิบัติได้ การสังเกตความถูกต้องในการใช้ภาษาจีนให้ผู้อื่นเข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ
3. ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารด้วยวิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) (Total Physical Response) ภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อยแล้ว

บทสรุป

วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) เป็นวิธีการสอนแบบ Active Learning ที่เหมาะกับการสอนภาษาจีน โดยเริ่มจากฝึกทักษะการฟังและการตอบสนองจากการทำท่าทางตามคำสั่งของครู เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจคำศัพท์ และสามารถพูดสื่อสารได้ โดยใช้มีหลักการสำคัญของวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยประโยคคำสั่งพร้อมทั้งแสดงท่าทางประกอบความหมายของคำกริยานั้น เพื่อปฏิบัติตามคำสั่งนั้นๆ และทำซ้ำๆ ประมาณ 2-3 ครั้ง จนนักเรียนเกิดการเรียนรู้และสามารถปฏิบัติตามความสามารถของตนเองโดยไม่มีแบบจากผู้สอน ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน 1. ขั้นสาธิต (Demonstration) 2. ขั้นลังเล (Hesitation) 3. ขั้นทดสอบ (Test) 4. ขั้นออกคำสั่งใหม่ๆ แปลกๆ (Novelty) 5. ขั้นสลับบทบาท (Role-Reversal) การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาจีน โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response: TPR) จึงเป็นการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน อันจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้านทักษะการสื่อสารภาษาจีนสูงขึ้น และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ฐิติพร แก้วดก และ สมทรง สิทธิ. (2565). การพัฒนาความสามารถด้านการฟัง การพูดภาษาจีน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (Total Physical Response) ร่วมกับสื่อประสม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสาร มจร อุบลราชธานี*, 7(2), 2373-2385.
- เนธาน ซู. (2012). *ความสำคัญของการศึกษาภาษาจีนกลางในประเทศไทย*. Gotoknow. https://www.gotoknow.org/posts/236881#google_vignette

- นำโชค บุตรน้ำเพชร. (2564). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนซ่อมเสริมแบบผสมผสานด้วยการเรียนรู้แบบร่วมมือและเทคนิคการสอนโดยการสร้างเรื่องเพื่อส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ภาษาจีน ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์การเรียนรู้ทางไกลเชิงนวัตกรรม*, 11(1), 52–67.
- บุญล้อม พันธนาค. (2560). ผลการจัดการเรียนรู้แบบการตอบสนองด้วยท่าทางกับแบบตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วารุณี ศิริ. (2560). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง (TPR) ที่มีผลต่อทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงปักกิ่ง. (2563). *ความสัมพันธ์ไทย-จีน*.
<https://thaiembbeij.org/th/republic-of-china/thai-relations-china/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. สกสศ. ลาดพร้าว.
- Asher, J. (1996). *Learning another language through actions* (5th ed.). Sky Oaks Production.
- Cheng, L. (2019). The application of TPR teaching methods in Mandarin class of America. *Frontiers in Educational Research*, 2(11), 10–15. <https://doi.org/10.25236/FER.2019.021102>
- Chuah, K. P., Shanthi, A., & Lee, K. W. (2022). Application of Total Physical Response (TPR) in the development of Chinese as second language module. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 11(1), 1065–1075.
<https://doi.org/10.6007/IJARPED/v11-i1/12306>
- Paramita. (2022). The implementation of Total Physical Response in increasing students' participation in learning vocabulary. *Journal of Educational Study*, 2(1), 119–125.
<https://doi.org/10.36663/joes.v2i1.270>
- Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and methods in language teaching* (3rd ed.). Cambridge University Press.
- Rokhayati, A. (2017). Promoting Total Physical Response (TPR) for young learners in English class. *The 2nd TEYLIN International Conference Proceedings*, 75–80.
<https://doi.org/10.24176/03.3201.09>
- Safitri, A. (2016). Implementation of Total Physical Response principles in teaching vocabulary at elementary school. *U-Jet*, 6(6), 1–9.
- Widodo, H. P. (2009). *Teaching children using a total physical response (TPR) method: Rethinking*.
<http://sastra.um.ac.id/wp-content/uploads/2009/10/Teaching-Children-Using-a-Total-Physical-Response-TPR-Method-Rethinking-Handoyo-Puji-Widodo.pdf>

Yang, Y. (2020). การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดคำศัพท์ภาษาจีน โดยใช้วิธีการสอนแบบตอบสนองด้วย
ท่าทาง (TPR) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยรังสิต.